

Tijana Zinajić in Iza Strehar

»Če bi moški menstruivali, bi bila menstruacija v vseh do zdaj posnetih filmih«

VERONIKA ZAKONJŠEK

Tijana Zinajić in Iza Strehar sta ženski različnih generacij. Tijana, rojena leta 1973, je gledališka režiserka, ki je po študiju francoščine in filozofije na Filozofski fakulteti v Ljubljani na AGRFT diplomirala z uprizoritvijo Zajčeve *Medeje*. Od takrat je režirala več kot štirideset predstav v gledališčih, kot so MGL, Slovensko mladinsko gledališče, SLG Celje, Gledališče Koper, Mestno gledališče Ptuj in SNG Nova Gorica, veliko pa je ustvarjala tudi v zunajinstitucionalnih gledališčih, kot so Glej, zavod Bunker, Šentjakobsko gledališče, ter se udeleževala festivalov v tujini. Pri slovenskih filmih je sodelovala kot režiserka množičnih prizorov, vodja kastinga in asistentka režije, se v preko dvajsetih gledaliških in filmskih vlogah preizkusila kot igralka ter leta 2014 s svojim partnerjem, Gregorjem Andoljškom, posnela njun igrani celovečerni prvenec **Zgodbe iz sekreta**.

Iza, rojena leta 1992, je na AGRFT diplomirala iz dramaturgije in magistrirala iz scenaristike, že med študijem

pa je za svoje scenarije prejela štiri Grossmannove nagrade. Njeno diplomsko besedilo *Hlod na avtocesti* si je prislužilo posebno omembo na natečaju za nagrado Slavka Gruma, njeno pisanje pa se – z izjemo komedije *Vsak glas šteje*, za katero je leta 2018 prejela žlahtno komedijantsko pero – ukvarja s skrbmi, izzivi in neperspektivnostjo mladih, ki so se znašli ob prepadu kapitalističnega sistema. Psihične težave, odtujenost v odnosih, droge

in alkohol, negotovost na trgu dela in nerazumevanje sveta, v katerem izgubljeno in brez pravega cilja tavamo, so teme, ki pogosto zaznamujejo njene tekste, in **Prasica, slabšalni izraz za žensko** (2021) ni v tem pogledu prav nič drugačna.

Ujele smo se v hektičnih tednih po premieri na Festivalu slovenskega filma, kjer je *Prasica* s svojim brez-kompromisnim pokanjem od energije, drog, seksa, umetnosti, ironije in

naklonjenosti do svojih čudovito neprilagojenih likov domov odnesla kar sedem vesen, med katerimi sta se znašli tudi nagrada za najboljši celovečerni film in najboljši scenarij.

V našem prostoru velja neko nenapisano pravilo, da režiserji pišejo in snemajo svoje filme. Že v tej perspektivi sta s Prasico naredili nekaj povsem novega – kakšni so bili izzivi sodelovanja, na eni strani prepustitve scenarija v tuje roke in na drugi režiranja zgodbe, ki odslilkava zeitgeist neke druge generacije?

Iza: Sama nisem režiserka, niti ne vidim stvari kot režiserka, tako da sploh ni bilo debate, da bi jaz to režirala. Je pa problem sploh najti režiserje, ki bi jih zanimalo tuje zgodbe, kar sem opazila že na faksu. Že na Scenarnici so se mentorji in sošolci spraševali, kdo bi to režiral ... in mi predlagali, da bi poiskala koga v tujini. Na koncu so me celo prepričevali, da bi film vseeno režirala kar sama. Tako da sem bila res vesela, ko je Vlado Bujalić predlagal Tijano, ki je osebno pred tem sicer nisem poznala, sem pa seveda že gledala kakšno njeno predstavo. Mislim, da je bila tukaj vseeno razlika, ker je Tijana gledališka režiserka, vajena delati s tujimi zgodbami. Ima spoštljiv odnos do tujih tekstov, medtem ko so filmski režiserji vajeni režirati zgolj svoje scenarije. Kar je logično: ko se ukvarjaš z enim filmom pet, šest, sedem let, si seveda zagotoviš, da je to res tvoja zgodba, ki te zanima.

Tijana: Jaz ne znam tako dobro pisat (*smeh*) in sem že ves čas, odkar smo posneli *Zgodbe iz sekreta*, iskala nekoga, ki bi napisal kvaliteten scenarij. Seveda vem, kaj me zanima in kakšne like bi delala, ampak je bila vseeno velika sreča, da se je ta scenarij izkazal

kot nalašč zame. Vse se je nekako poklopilo, producenti so res genialno ustvarili to vez med nama, in nikoli nisem imela občutka, da s filmom ne pripovedujem svoje zgodbe. Lahko sem bila samo srečna, da imam pred sabo tako dober scenarij in da sem s takšno lahkoto posvojila Izino zgodbo. Je pa tovrstna praksa pri nas res redka, ker je praktično nemogoče preživeti s tem, da bi se nekdo ukvarjal izključno z enim ali drugim, s filmsko režijo ali scenaristiko. Tudi midve sva zraven delali še dvajset drugih stvari. Jaz na tak način delujem že zadnjih 25 let ... Še dobro, da so tako stari osebi sploh dovolili delati prvenec. (*smeh*)

Iza: Ogromno stvari se je pri tem projektu poklopilo, kar se res redko zgodi. Da sem bila ravno tisto leto na Scenarnici, da je bil Vlado na *pitchu*, da je poklical Tijano, da sva se midve dobro ujeli, da je šlo tudi na SFC čez ... Pa še film nam je na koncu dobro ratal! Je pa seveda težko, sploh če si mlad in nisi tudi režiser. Ni lahko dati svojega »dojenčka« stran od sebe.

Tijana: Težko je, se strinjам. Ampak tvoj dojenček je na neki točki postal tudi malo moj dojenček, najin dojenček, in potem je šel v svet. In zdaj je velika punca, nesramna. Prasica. (*smeh*)

Film je prvotno nosil delovni naslov protagonistickega imena: Eva. Gre za ime, ki vsebuje že skoraj biblični nabor neprilagojene ženske, ki ne upošteva pravil, dela stvari po svoje, hedonistično sledi užitku, povzroča kaos ... Kdaj in zakaj se je vajina Eva spremenila v Prasico?

Iza: Scenarij je najprej nosil naslov *Nimamo jajc, imamo pa škatle od njih*, ki ga je Tijana sovražila. Tako da smo naslov najprej spremenili v *Eva*, potem

pa je v teku montaže postala *Prasica*. Jaz sem imela s tem nekaj problemov ... Ampak zdaj sem že v redu. (*smeh*)

Tijana: Kar se tiče Eve in bibličnih razsežnosti ... sama sem dosti razmišljala o tem, ampak potem bi morala biti Lilith, ker je Eva skoraj premalo za to, kar ta lik poseblja. To bi bilo pa že preveč nedostopno, ker potem za sabo povleče razlage, kdo Lilith je ... vse te zgodbe o ženskah, ki jih je Bog uničil, kaznoval. Tako da je skozi neko versko konotacijo res genialno, da ji je ime ravno Eva. Prva in edina ženska, ki je (pre)živela in povzročila izgon iz raja. Glede na to, kakšna sem, sem pa seveda iskala bolj provokativen naslov. In Izo je to takrat strašno živciralo! Ampak zdaj sem pomirjena, da je šla stvar dobro skozi in da se nisem uštela. In da lahko Iza zdaj mirno spi s tem naslovom, čeprav ji prvotno ni bil všeč.

Prasica se nekako vzpostavi kot Evina pot do opolnomočenja, do postavitve zase. Gre predvsem za subverzijo žaljivke, s čimer slovenski film (pri)dobi eno najbolj neprilagojenih, robustnih, politično nekorektnih, jebivetrskih ženskih protagonistk do zdaj.

Iza: Meni se ta lik sploh ne zdi tako zelo nekorekten ali provokativen! V njem seveda lahko najdemo neke avtobiografske elemente, saj sem v srednji šoli tudi jaz lulala pod Maistrom ... (*smeh*) Ampak nisem nikoli načrtovala lika, ki bi mi bil na tak način podoben. Potem je pa brat gledal eno zgodnjih verzij montaže in me je vprašal, če je ta igralka delala študijo karakterja na meni. »To si pač ti.« (*smeh*) Ne vem, meni se ne zdi! Sem pa seveda črpala iz nekkih zmesi obnašanja, ki sem ga vajena pri sebi in kolegicah, ob čemer sem vse skupaj potisnila še malo dlje in realizirala kakšne tihe fantazije.

Kot recimo v knjigarni, v službi, ko bi kakšno stranko najraje nekam poslal, ampak si ne upaš ... Če bi to počeli v resničnem življenju, bi bili vsem po vrsti antipatični, na filmskem platnu si pa zato lahko daš malo duška.

Tijana: Točno to. Jaz si nikoli ne bi upala biti tako nesramna (*smeh*), ampak ta lik me je prav opogumil. Še danes si želim, da bi koga na podoben način poslala nekam, ko mi teži. Ko imam anafilaktične šoke in takoj tisoč in eno vprašanje, kaj si jedla, kaj si delala ... Vse sem narobe naredila, daj mi mir, zdajle trpim! Pač ja, ne živim zdravo, OK, spizdi. Zato mi je Evina scena pri ginekologu res osvobajajoča. Ker zakaj se moramo kot ženske neprestano opravičevati? Tja pridemo, ker imamo problem, in zraven ne potrebujemo še krivde, ker naj bi vse delale narobe.

Iza: Seveda pa je Eva velik hipokrit. Ves čas se čez vse pritožuje, obenem pa sama pravzaprav nič ne dela! (*smeh*)

Osrednjo nit filma na nek način predstavlja menstruacija oz. njen manko. Zanimivo je v središču zgodbe postaviti nekaj tako tabuiziranega, nevidnega, skrivanega, kar pa v kontekstu vajinega filma simbolizira Evin eksistenčni krč, stres.

Tijana: Meni je bilo to res top. Sploh ker so fantje na njeno situacijo povsem narobe reagirali, kot da v bistvu nima nobenega problema. Kaj, pač nima menstre! Zato se mi je zdelo pomembno, da odpravimo to tabuiziranost in da v filmu končno vidimo, kako med ginekološkim pregledom nekdo vanjo tišči svoje orodje. Da vidimo, kako je že en sam tak »nedolžen« pregled invaziven in stresen za žensko. Sama sem štirikrat rodila, kar res boli, ampak vsakič, ko so med zadnjim

ginekološkim pregledom v mene začeli tlačiti te prste, sem prosila, če lahko *plis* vsaj brez tega. Ker je to res ekstremna situacija, v kateri misliš, da boš umrl, potem pa rodiš. Še dobro, da kasneje pozabiš in da sledi nekaj tako lepega, drugače bi imeli vsi samo po enega otroka. (*smeh*)

Iza: Ženske mojih let v povprečju menstruiramo šestino časa, pet dni na mesec. In ko mi je Matevž Luzar na Scenarnici namignil, da je v scenariju potreben moment, kar je on po **Transpottingu** imenoval »*sobering up with a dead baby*«, sem se odločila za ta element uporabiti menstruacijo. Nato so vsi fantje rekli, da ne, ne, to je premalo, nekaj hujšega se ji mora zgoditi. Čakajte malo, ona nima menstre, ona je mogoče neplodna, to je totalna katastrofa! Ampak menstruacije pač nismo vajeni. Če bi moški menstruirali, bi bila menstruacija v vseh do zdaj posnetih filmih.

Tijana: Točno to! In če bi moški menstruirali, bi bila obvezna bolniška še tri dni po tem. Tako da bi oni samo polovično delali in bi bili ubogi reveži invalidi. (*smeh*) Ampak da ne bo pomo-te, saj imava radi moške.

Evin lik se res zdi kot napisan za Lizo Marijino, lepo pa ga dopolnjuje tudi Nina, ki jo upodobi Anuša Kodolja. Ne vem, če smo v slovenskem filmu kdaj že videli tako kompleksen, celosten prikaz dinamike ženskega prijateljstva ... pa tudi življenja s cimri, v katerem vsi trije igralci delujejo izjemno naravno.

Tijana: Takoj ko sem prebrala scenarij, sem vedela, da je to vloga za Lizo, Tosjo je predlagala Iza in potem smo začeli iskati ostale. Dejstvo je, da smo veliko vadili in šli za en teden v Brestanico, v našo družinsko hišo. Produkcija si je lahko privoščila, da nam je za tisti

čas krila hrano, tako da smo imeli vaje, delali smo prizore, se spoznavali, povezovali. Liza, Anuša in Tosja so bili tam najdlje, vmes pa so bili z nami tudi Jure Henigman in likovniki. Zdelo se mi je res pomembno, da se med njimi ustvari neka pristna vez, ker če so cimri, mora ta dinamika štimati. So bile pa vse stvari že vnaprej zelo premišljene in dodelane, tako da smo na snemanje prišli pripravljene. Držali smo se začrtanega teksta, brez improvizacij, personificiralo se je zgolj kakšne majhne detajle. En delček v tem prijateljstvu sem recimo potegnila iz lastne izkušnje s sestro, ko sva se na faksu še zadnjič stopili. Odnos Eve in Nine vidim podobno sestrski, in zdelo se mi je prav, da se v tem kontekstu dotaknemo tudi stigme fizičnega obračunavanja. Kje je tista prava meja, ko lahko daš iz sebe agresijo, ne da bi koga poškodoval? Tako se mi je med njunim prepiprom zdelo, da se morata zlasati, tudi Blaža na neki točki odrine od sebe ... v njej tli nek fizični bes, ko bi najraje nekoga udarila. Sicer pa še zmeraj verjamem predvsem v neko obrt, ki jo delamo: da stvari dobro pripravimo in da si kot avtorji, režiserji, dovolimo biti iskreni. Tako kot je bila iskrena Iza, ko je pisala te odnose Eve, Nine in Blaža. In kot sem morala biti iskrena jaz, da nisem ničesar olepševala, ampak sem stvari zgolj sprejela takšne, kot so. Jih kot takšne idealizirala. Glorificirala eno prasico in jo imela res rada.

Iza: Scenarij sem sicer pisala štiri leta nazaj in sem zdaj že malenkost starejša, ampak v študentskem domu smo imeli na neki točki vsi takšne odnose. Tako se je meni vse to zdelo precej normalno, dokler mi ni na Scenarnici mentor rekel, da je moj scenarij dober prikaz, kako imajo mladi danes povsem zgrešeno percepcijo

Pravica, slabšini izraz za žensko (2021), foto: December

medsebojnih odnosov. Kako smo bolj v zvezi s svojo najboljšo prijateljico kot pa s tipom. In sem šele takrat začela razmišljati, da ima naša generacija res en problem, kam usmerjati svojo pozornost. Ker ni več kul, da si preveč navezan na svojega tipa, ogromno ene pozornosti se daje frendicam in hitro nastane neka zbrka, ko si zaljubljen v enega, »fukaš« pa z drugim, kot se v filmu zgodi tako Evi kot Blažu.

Tijana: Mi smo to delali ves čas, pa nisem *boomer* kot tvoji profesorji, ampak generacija X. Predvidevam, da so tudi oni delali enako, ampak gre za neko generacijo sramu, ki se rada dela, da je boljša kot v resnici. (*smeh*)

Iza: Ko so kaj popili, je sicer marsikaj prišlo na dan. (*smeh*) Ker sem imela v resnici res velik problem z zagovarjanjem svojega scenarija. Skoraj vsak večer sem jokala, ker mi ni bilo jasno, kako te zgodbe nihče ne razume, vsem je čudna ... In ko smo se s profesorji in sošolci s Scenarnice kasneje spoprijateljili, kdaj kaj skupaj spili in so mi razlagali svoje zgodbe iz mladosti, mi je bilo čedalje manj jasno, kako da tega scenarija ne razumejo. Kako so njihove zgodbe kakorkoli drugačne? Najbrž z leti te stvari malo potlačiš. Mogoče bom čez deset let tudi jaz vse skupaj samo še zanikala. Ampak kljub začetnemu odporu so tudi ostali na delavnici pričeli razvijati empatijo do Eve in navijati zanjo, kar se mi je zdela precejšnja osebna zmaga (*smeh*).

So imeli negativne reakcije na scenarij predvsem moški mentorji?

Iza: Večinoma moški, čeprav so imele tudi kakšne sošolke na začetku nekaj odpora. Eden od sošolcev je bil recimo zelo naperjen proti in mi je še na koncu *pitchinga* rekel, da super povedano,

ampak kaj, ko bodo producenti brali scenarij, ki je zanič ...

Tijana: Pred projekcijo je prišel do mene in rekel, da če bo film dober, je to najbrž zaradi mene. In sem rekla: »Ne, film ima genialen scenarij, ampak lahko te potolažim, da je ogromno moških tvoje starosti nanj reagiralo enako.« In je po koncu filma priznal, da sem imela prav. Da je dober scenarij, ampak da ga on preprosto ni štekal. Ni ga znal brat.

Iza: Šele ko sem slišala, koliko režiserjev ni pravilno bralo tega scenarija, sem se začela zavedati, kakšno srečo smo imeli, da smo tisto leto na SFC dobili finance. Kljub temu da smo imeli v komisiji dva moška in žensko.

Impresivna je tudi vizualna podoba filma: prizori so zasičeni z barvami, natrpanimi prostori, glasbo, umetnostjo – povsem v nasprotju z odenki sive, sive in še enkrat sive, kot Eva v enem svojih izbruhov jeze opiše življenje navadnega človeka.

Tijana: Res je. Odločila sem se, da nočem nobenih monotonij, nobenega miru. Stremela sem k temu, da se neka toplota zgodbe in karakterjev doseže s kostumografijo in scenografijo. Da bi ti elementi na nas delovali kot mir, skoraj kot nek dom, in ne kot kaos, hlad, distanca. Sama sem otrok Metelkove, zakajenih prostorov, domačih žurov, ki se kdaj raztegnejo v več zaporednih dni; meni je to res lep svet. Vse neprilagojence imam res rada in stremim k temu, da se jih sprejme. Ne na način, da se prilagodijo in postanejo enaki kot vsi ostali, ampak da ostanejo takšni, kot so, videni v vsej svoji barvi in veličini. Tukaj smo imeli res srečo, da smo izbrali super igralce, saj je vsak od njih prinesel eno barvo, ki je ustvarila to celoto. Nek skop, rahlo odsoten način izražanja Blaža, Ninin barok in

tisoč in en jezen pogled od Eve. In od tukaj je izhajala intenca, da gremo v ta kaos, ki na koncu postane dom in toplina, mir.

Plesni prizori na Metelkovi delujejo kot nek muzikal na drogah, ki občinstvu sugerira eksplozije tistega trenutka v Evini glavi. Gre za kompleksne, energične, hipnotične nočne prizore, z natančno izdelano koreografijo in plesalci. Kako je prišlo do te ideje in njene realizacije?

Tijana: Jaz sem res fenica muzikalov, čeprav ko to rečem, vedno vsi mislijo, da se hecam. V scenariju je bila ena taka montažna sekvenca, kako Eva in Blaž blodita in se imata fajn, in to je bil ta moment, kjer sem rekla: tukaj mora priti nastavek muzikala. Zdelo se mi je, da to tja vsebinsko paše. Meni se je vedno zdelo, kadar sem bila srečna, da ves svet pleše z mano. Da se je okoli mene vse poklopilo, da je vse, kar me obdaja, narejeno samo zame. Glasba na radiu, pokrajina, ki me obdaja, mimobežni avtomobili. To sem predstavila tudi producentom in asistentu režije – in je bil problem čisto vsak dan do prvega dne snemanja, ko so me spraševali: kako bomo to, dajmo to ven. Plesne scene so tako nastale s pomočjo plesalcev, ki so bili z nami volontersko, in Lee Jurišič ... Dobili smo se dvakrat, naredili koreografijo na komad in po pol ure snemanja so mi vsi iz ekipe, ki so mi prej dnevno težili, rekli: OK. Zato sem vesela, da sem vztrajala. Ker sem res vedela, da mora biti tako.

Iza: Meni je bila najprej kar grozna ideja, če sem iskrena. (*smeh*) Ampak sem zdaj, ko je posneto, totalna fenica. To je ta glavni problem, če si samo scenarist, ne pa tudi režiser. Preprosto moraš zaupati. Ker nisem bila v

Tijanini glavi – in samo ona je imela v glavi celoto.

V filmu se najde celo presečišče umetniških zvrsti in ustvarjalcev – od že omenjenih plesalcev in koreografov pa do slikarjev in bendov, ki so v zadnjih letih zaznamovali domačo glasbeno sceno. Kako so nastala ta sodelovanja? Od kod ideja za provokativne slike, za katere svojemu mentorju pozira Eva?

Tijana: Vsi vsebinski nastavki za slikarstvo so bili že v scenariju: od Jakobovih slik, ki so čista naci scena, do senzoričnega slikarstva in Nininega slikanja spolno prenosljivih bolezni ... Idejno so bile stvari postavljene, vsebinsko pa se je potem prek slikarjev poklopilo, kdo gre kam. Zelo pomembno se mi je zdelo, da ne najamemo enega človeka, ki bo nekaj »namalal« za vse, ampak da poiščemo resnične mlade ljudi, ki v tem trenutku ustvarjajo. Tako je Deja Crnović zadevo raziskala, šla na nekaj razstav in rekrutirala mlade umetnike, ki so postali slikarski »dvojniki« naših filmskih likov. Ivian Kan Mujezinović in Gregor Andolšek, polovica Čao Portorož, sta naredila raziskavo o glasbi ... tudi ob pomoči mojih sinov. Na splošno je ena velika skupina ljudi vložila svoje ideje in predloge v glasbo, ki se pojavi v filmu. Kar mi je super, da je notri cel glasbeni odtis neke generacije, ki je resničen, močen, živ. In da neka alternativa v tem smislu še vedno živi. Dokler bo ta upor, bo svet šel naprej. Zato se mi je zdelo prav, da vse to naredimo natančno, predano, da se ne prilagajamo mojemu okusu. Ker seveda ne morem reči, da so vsi komadi po mojem okusu, ampak recimo, da so v teku celotnega procesa to vseeno postali. Sem se tudi jaz nekoliko glasbeno razsvetlila in nisem težila z glasbo iz

svojega časa. Z vso umetnostjo smo šli zelo v tukaj in zdaj.

Iza: Sploh ne vem več zares, kako sem prišla do ideje za Jakobove slike. Ta scenarij je nastajal kot neka jezna eksplozija in včasih niti nisem toliko razmišljala o tem, kaj pišem, ampak sem bolj asociativno nizala prizore. Se pa spomnim, da mi je enkrat kolega razlagal o dokumentarcu o Playboy dvorcu in njihovih striktnih urnikih, in kako smo ob neki drugi priložnosti s kolegicami debatirale, kaj zdaj, a se čisto pobriti spodaj, se ne pobriti spodaj? Kaj pomeni, če tip kaj takšnega zahteva od tebe? In potem je prišla ven ta ideja, kjer so bili seveda spet odzivi, da dobro no, ne moreš se iz nacijev zabavati, kaj ti pa je! *(smeh)* Zakaj ne?

Tijana: Do konca montaže so hoteli takšne stvari vreči ven, ampak meni je bilo ravno to najbolj genialno! Ker res vsi pripovedujemo rasistične vice, če pa to ona reče v filmu, potem pa fak, smo res bedni. Ko sem prvič prebrala scenarij, mi je v spominu najbolj ostal predvsem ta gon Nine, ki riše spolno prenosljive bolezni. Kakšna norost je to, kakšen pogum! In ta situacija, ko ji nekdo reče, da ne mara fafanja, ker ni spoštljivo do žensk ... umrla sem od smeha. Ker je vse narobe s to izjavo; spolne prakse so takšne, kot komu pašejo, ni absolutov. In noben mi ne bo rekel, kaj ja in kaj ne. Ta dvojni feminizem, ki na koncu negira samega sebe.

In če se v hecu naslonim na odlično ironizacijo pretenciozne umetniške scene in citiranja Hegla: menita, da vama je uspelo ustvariti film, ki ustreza tako kriterijem brezčasnosti kot aktualne družbeno-politične relevantnosti?

Iza: Tudi jaz včasih citiram Hegla in verjetno zvenim enako. *(smeh)* Mislim,

da sem se na neki točki začela iz vsega malenkost zabavati, ker so mi že pred in med pisanjem scenarija ljudje neprestano nabijali komplekse, češ da obstajajo bolj primerne teme za film. Zakaj ne pišeš o raku, vojni, ksenofobiji, LGBTQ+ temah? Zakaj delaš film o ženski, ki nima niti pravega problema? Tako da mi ni preostalo drugega, kot da sem se začela delat norca, ker saj veš, »ksenofobija se prodaja«. *(smeh)* Pardon, ampak, če je ženska stara 27 in bi moralo biti pred njo še vse življenje, počuti pa se, kot da je stara 72 in pred njo ni nič, je to jebena tragedija. ■